

visvurdering m.v., og det må herefter anses for ubetænkeligt tillige at undtage disse sager fra nævningebehandling. Der kan i øvrigt henvises til, at også de større sager om hæleri med hensyn til berigelseskriminalitet, jf. straffelovens § 286, stk. 3, er undtaget fra behandling under medvirken af nævninge.

I nævningesager afgøres skyldspørgsmålet af nævningene uden de juridiske dommers medvirken. Afgørelsen begrundes ikke, og domme i nævningesager indeholder således ikke en beskrivelse af de præmisser, som danner grundlag for en domfældelse. Hertil kommer, at den tiltalte i en nævningesag ikke har mulighed for en fornyet prøvelse af skyldspørgsmålet gennem anke, men alene adgang til at anke spørgsmålet om strafudmålingen til Højesteret.

Forslaget om at undtage sager om overtrædelse af straffelovens §§ 191 og 191 a fra nævningebehandling indebærer, at sagerne skal behandles i byretterne i 1. instans som domsmandssager, dvs. af en juridisk dommer og to domsmænd, som på lige fod deltager i afgørelsen af skyldspørgsmålet og strafsørgsmålet. Samtidig får den tiltalte og anklagemyndigheden adgang til en fuldstændig ny prøvelse af sagen ved anke til landsretten, hvor ankesager behandles af 3 juridiske dommere sammen med 3 domsmænd.

Det er også en fordel ved den foreslåede omlægning, at berømmelsestiden for domsmandssager typisk vil være kortere end for nævningesager. Dette medfører, at narkotikasager generelt vil kunne afgøres hurtigere (i hvert fald i 1. instans) med en deraf følgende forkortelse af varetægtsfængslingen og en eventuel isolation.

7.5. Som det fremgår af det anførte, er formålet med forslaget at undtage narkotikasager fra nævningebehandling, fordi de ikke findes egnede hertil. Forslaget er således ikke fremsat af besparelshensyn.

8. Domsmænds medvirken i sager om spiritus- og promillekørsel.

8.1. Det foreslås, at man i overensstemmelse med en tendens, der har fundet udtryk i flere lovændringer i de senere år, afskaffer domsmænds medvirken i sager om kørsel efter indtagelse af spiritus, bortset fra sager hvor der er spørgsmål om frihedsstraf, og hvor der tillige er rejst tiltale for groft uforsvarlig kørsel.

8.2. Sager om overtrædelse af færdselslovens bestemmelser om spiritus- og promillekørsel (§ 53) udgør en stor andel af alle straffesager. I 1986 og 1987 blev der ifølge Politiets Årsberetning truffet afgørelse i 16.713 og 16.864 sager vedrørende overtrædelse af færdselslovens § 53. For disse overtrædelser blev der ifølge kriminalstatistikken afsagt knap 5.000 domme med frihedsstraf. Heraf endte få sager med betinget frihedsstraf.

Sagerne behandles som politisager, medmindre der opstår spørgsmål om ubetinget frakendelse af førerretten. I så fald skal sagerne behandles efter reglerne om statsadvokatsager. Domsmænd medvirker ved afgørelsen af disse sager, medmindre sagen kan afgøres som tilståelsessag efter retsplejelovens § 925 eller med vedtagelse efter færdselslovens § 119 a. Domsmænd medvirker dog hverken i byret eller landsret, såfremt der alene er spørgsmål om bødestraf, og i landsretten heller ikke, hvis sagen ikke omfatter bedømmelsen af beviserne for tiltaltes skyld.

Sager om spiritus- og promillekørsel er oftest ukomplicerede, og giver meget sjældent anledning til tvivl om beviserne for den tiltaltes skyld. På denne baggrund har der tidligere været fremsat forslag om at undtage disse sager fra behandling under medvirken af domsmænd.

I en udtalelse af 21. juni 1974 (betænkning nr. 773/1976, bilag 1) foreslog Retsplejerådet, at alle sager om overtrædelse af færdselsloven skulle behandles som politisager med den virkning, at også sager, hvor der var spørgsmål om frakendelse af førerretten, skulle behandles uden medvirken af domsmænd.

Forslaget blev delvis gennemført ved vedtagelsen af en ny færdselslov i 1976, lov nr. 287 af 10. juni 1976. Under behandlingen i Folketinget blev der udtrykt betænkelighed ved helt at afskaffe domsmænds medvirken i sager om frakendelse af førerretten, og der blev derfor gennemført en ordning, hvorefter domsmænd skulle medvirke i sager om ubetinget frakendelse af førerretten.

Spørgsmålet blev atter overvejet af Retsplejerådet i betænkning nr. 994/1983 om lægdommerordningen i straffesager m.v. Rådet udtalte da, at en ændring, hvorefter domsmænd alene medvirker i sager om overtrædelse af færdselslovens § 53, hvor frihedsstraf kommer på tale, ville være rimelig og forsvarlig at gennemføre. Rådet afstod på grund af den tidligere i Folketinget tilkendegivne holdning til spørgsmålet fra at stille forslag herom, men foreslog, at domsmænd ikke skulle medvirke under behandlingen af ankesager vedrørende færdselslovens § 53, såfremt sagen kun vedrørte strafudmålingen og frakendelsestiden, men ikke bevisspørgsmål.

Den af Retsplejerådet foreslåede ændring i omfanget af domsmænds medvirken i landsretten var indeholdt i Justitsministeriets lovforslag om ændring af retsplejeloven (lægdommere i straffesager, rationalisering af sagsbehandlingen ved domstolene m.v.), der blev fremsat i 1984.

Under Folketingets behandling af lovforslaget fremkom der forslag om, at domsmænd ikke skulle medvirke i sager vedrørende overtrædelse af færdselslovens § 53, hvori der alene var spørgsmål om bø-